

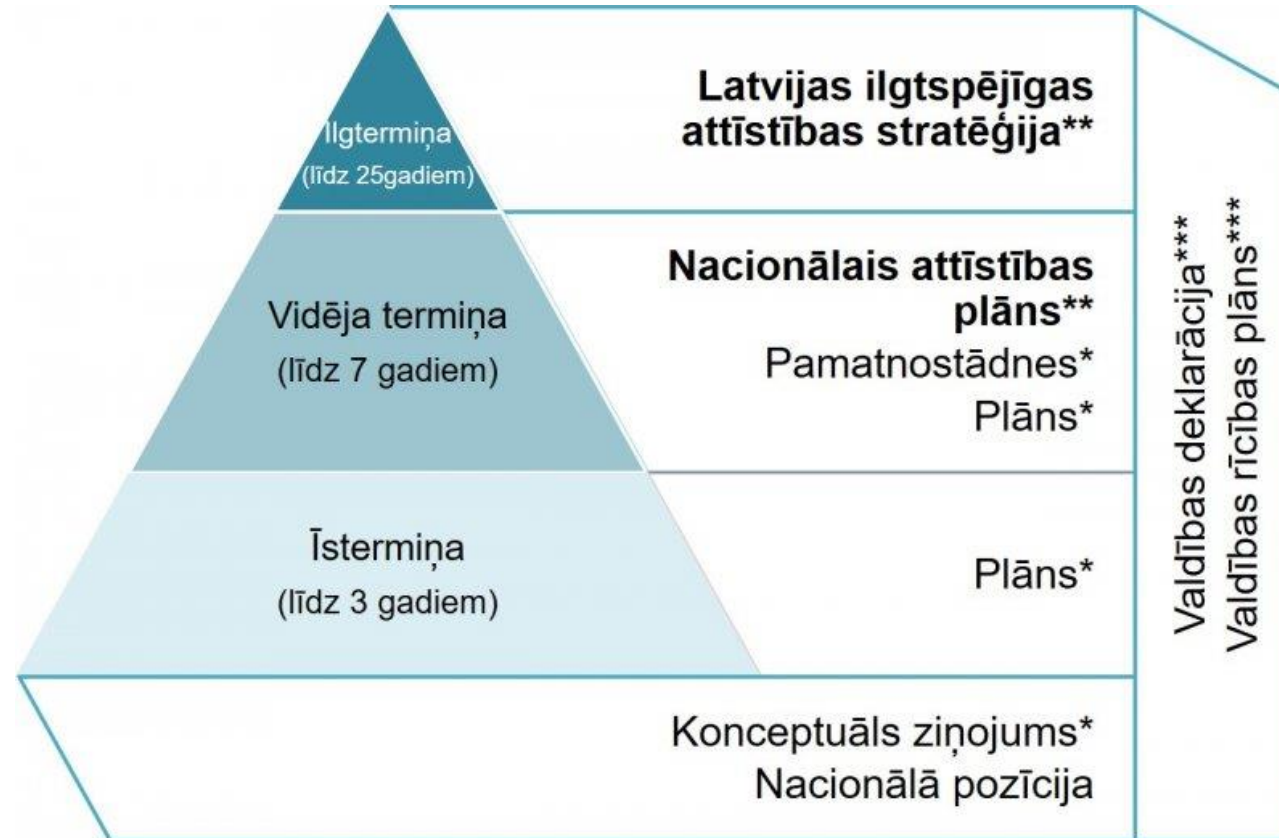

Izglītības un zinātnes
ministrija

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam «Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai»

19/05/2021

Attīstības plānošana Latvijā

* Politikas plānošanas dokuments

** Teritorijas attīstības plānošanas dokuments

*** Politisko vadlīniju dokuments

Avots: <https://www.pkc.gov.lv/lv/valsts-attistibas-planosana>

Attīstības plānošana Latvijā

* Politikas plānošanas dokuments

** Teritorijas attīstības plānošanas dokuments

*** Politisko vadlīniju dokuments

Izglītības likums, 13.¹ pants. Izglītības attīstības pamatnostādnes:

- dokuments, kas nosaka vienotu valsts politiku un attīstības stratēģiju izglītībā turpmākajiem septiņiem gadiem un ietver izglītības politikas pamatprincipus, virsmērķus un apakšmērķus;
- izstrādā IZM, iesniedz Saeimas IKZ komisijai apstiprināšanai, virza apstiprināšanai MK;
- izvirzīto mērķu sasniegšanai papildus pamatnostādnēm tiek izstrādāti rīcības plāni.

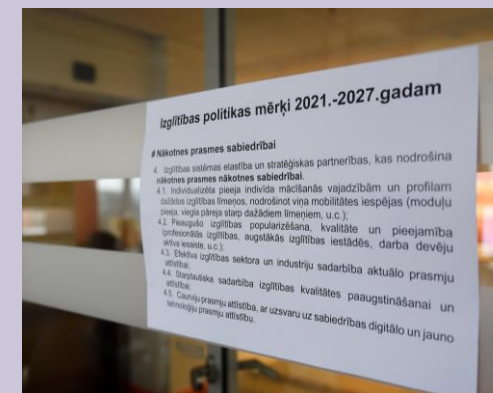
PAMATNOSTĀDŅU SAGATAVOŠANĀS UN ĪSTENOŠANĀS PROCESS

Pamatnostādņu izstrāde

- OECD Latvijas prasmju stratēģijas projekta ietvars (izpēte, konsultācijas, darbsemināri) / 09.2018. – 10.2020.
- Citas konsultācijas, diskusijas, darba grupas, pasākumi, t.sk. Saeimas IKZ komisijas forumi / 09.2018. – 10.2020.
- Sabiedriskā apspriešana / 07.-08.2020.

Valsts un pašvaldību iestāžu, sadarbības un sociālo partneru, izglītības ekspertu un dažādu izglītībā iesaistīto pušu līdzdalība – būtisks resurss pamatnostādņu izstrādē.

PAMATNOSTĀDŅU SAGATAVOŠANĀS UN ĪSTENOŠANĀS PROCESS

Pamatnostādņu izstrāde

- OECD Latvijas prasmju stratēģijas projekta ietvars (izpēte, konsultācijas, darbsemināri) / 09.2018. – 10.2020.
- Citas konsultācijas, diskusijas, darba grupas, pasākumi, t.sk. Saeimas IKZ komisijas forumi / 09.2018. – 10.2020.
- Sabiedriskā apspriešana / 07.-08.2020.

Pamatnostādņu saskaņošana

- Izsludināšana VSS / 10.2020.
- Saskaņošana ar citām ministrijām, sociālajiem un sadarbības partneriem, Saeimas IKZ komisiju / 10.2020. – 03.2021.

Pamatnostādņu apstiprināšana

- Saeimas IKZ komisija / 21.04.2021.
- Ministru kabinets / 05.2021.

Pamatnostādņu īstenošana

- Rīcības plāni (2021.-2023.gadam; 2024.-2025.gadam; 2026.-2027.gadam)

Izglītības attīstības pamatnostādnes
2021.–2027. gadam

“Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”

Izglītības un zinātnes ministrija
2021

SATURS

Saīsinājumi	2
1. Ievads	4
2. Kopsavilkums	5
3. Aktuālās tendences un vīzija par izglītību 2027.gadā	11
4. Esošās situācijas un būtiskāko izaicinājumu raksturojums	16
5. Izglītības politikas mērķu sasaiste ar Latvijas un Eiropas Savienības attīstības un politikas plānošanas dokumentiem	25
6. Izglītības politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji	29
7. Rīcības virzieni un uzdevumi politikas mērķu sasniegšanai	34
1.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	34
2.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	38
3.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	48
4.mērķa rīcības virzieni un uzdevumi	55
1. pielikums. Terminu skaidrojums	
2. pielikums. Detalizēts izglītības sistēmu raksturojošo statistisko raksturlielumu apraksts	
3. pielikums. Pamatnostādņu īstenošanas ietekme uz valsts un pašvaldību budžetu	

Aktuālā projekta versija:

2020.gada 1.oktobrī VSS izsludinātais
pamatnostādņu projekts:

<http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40492545>

Apstiprinātas pamatnostādnes:

2021.gada maija beigās plānots
apstiprināt Ministru kabinetā,
tiks publicētas IZM mājas lapā.

NĀKOTNES TENDENCES

Tehnoloģiju attīstība un digitālā transformācija

Digitālās prasmes; digitāla izglītības ekosistēma (saturs, rīki, pakalpojumi, platformas, datu atvērtība); pārvaldības efektivitāte; vērtībizglītība

Ierobežoti dabas resursi un klimata pārmaiņas

Inovētspējas un uzņēmējspējas attīstība videi draudzīgu risinājumu izstrādē; aprites ekonomika un ilgtspējīgs patēriņš; “zaļā domāšana”

Demogrāfiskās izmaiņas

Pieaugušo izglītības nozīmīgums; iespējas regulāri, pietiekami ātri un ērti iegūt un atjaunot prasmes

Izmaiņas nodarbinātības struktūrā

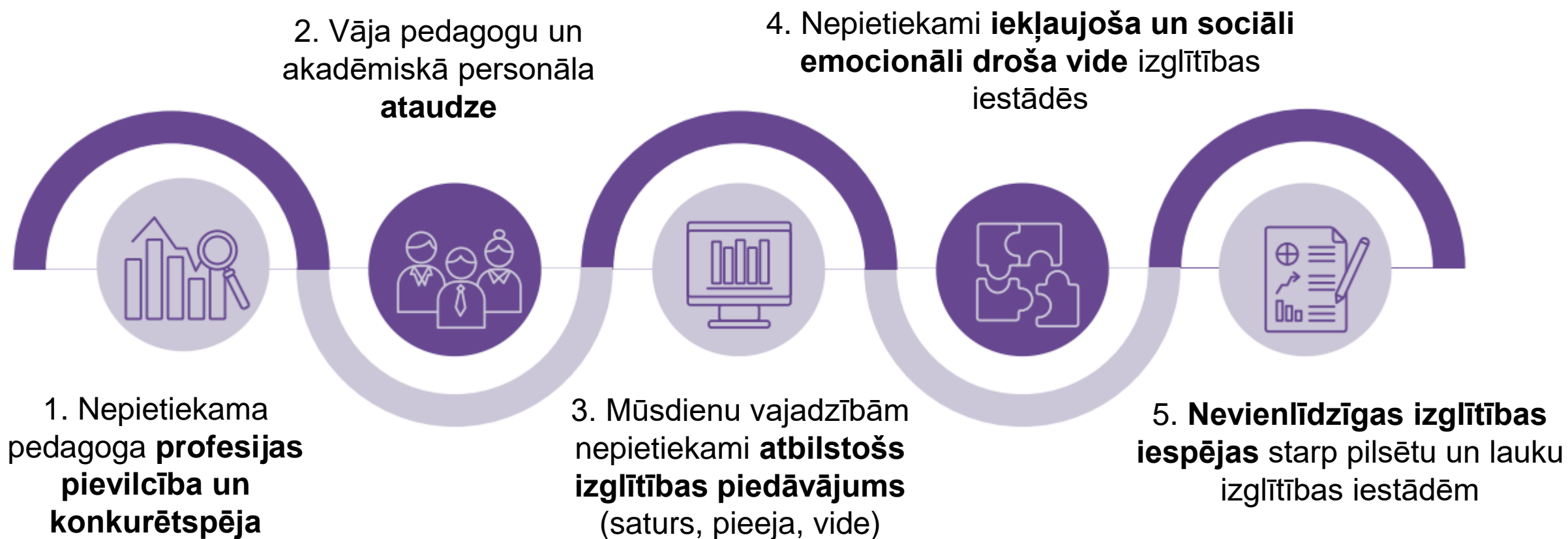
Pieaugums augsto un vidēji augsto tehnoloģiju nozarēs un augstas kvalifikācijas profesijās; efektīvāka prognozēšana un sadarbība ar tautsaimniecības nozarēm

Straujākas un grūtāk prognozējamas pārmaiņas

Mācīšanās mācīties; personalizēta pieeja; pārmaiņām adaptēties spējīga izglītības sistēma; stratēģiska, tālredzīga vadība

BŪTISKĀKIE IZAICINĀJUMI

BŪTISKĀKIE IZAICINĀJUMI

6. Zema motivācija un visu pušu iesaistīšanās **pieaugušo izglītībā**

7. Darba tirgū **pieprasītu prasmju trūkums**

8. Nepietiekamas sabiedrības **digitālās prasmes**

9. Nepilnīga datu pārvaldība un **izglītības kvalitātes vadība** izglītības iestāžu un nacionālā līmenī

10. kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai **neatbilstošs izglītības iestāžu tīkls** vispārējā un augstākajā izglītībā

“ Nodrošināt kvalitatīvas izglītības iespējas visiem Latvijas iedzīvotājiem, lai veicinātu viņu **potenciāla attīstību un īstenošanu** visa mūža garumā un lai veidotu viņu **spēju mainīties un atbildīgi vadīt pastāvīgās pārmaiņas** sabiedrībā un tautsaimniecībā. ”

Izglītības attīstības virsmērķis 2021.-2027.gadam.

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI 2021.-2027.GADAM

BŪTISKĀKĀS PĀRMAIŅAS JOMĀS

Izglītības kvalitātes vadība / Digitalizācija / Stratēģiska attīstība / Līdzdalība

Vispārējā izglītība

- Kompetenču pieejas ieviešana un nostiprināšana,
- Pedagogu ataudze,
- Iekļaujošas izglītības pieejas nostiprināšana.

Profesionālā izglītība

- PII kā nozaru izcilības un inovāciju centru nostiprināšana,
- Elastīga izglītības piedāvājuma attīstība,
- Efektīva un koordinēta sadarbība ar tautsaimniecības nozarēm.

Augstākā izglītība

- Akadēmiskā personāla kvalitātes un akadēmiskās karjeras nodrošināšana,
- Izcilības veicināšana (kvalitātes monitorings, cikliskā akreditācija, institucionālās kapacitātes stiprināšana u.c.),
- Pārvaldības stiprināšana (modeļa maiņa, stratēģiskums u.c.).

Pieaugušo izglītība

- Dalības pieaugušo izglītībā palielināšana,
- Pieaugušo izglītības kvalitātes un pārvaldības stiprināšana,
- Ilgtspējīgas finansējuma sistēmas attīstība. Publiskā un privātā sektora sadarbība,
- Digitālo prasmju attīstība.

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

1.mērķis:
augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls.**

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

1.mērķis:
augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls.**

1.1.Rīcības virziens:

Pedagogu sagatavošana, piesaiste un attīstība.

- Pilnveidota pedagogu sagatavošanas sistēma,
- Kvalitatīva, regulāra, mērķtiecīga un efektīva profesionālā pilnveide, metodiskais un konsultatīvais atbalsts,
- Profesionālās pieredzes apmaiņas un sadarbības tīkli,
- Konkurētspējīgs atalgojums.

1.2.Rīcības virziens:

Akadēmiskā personāla sagatavošana, piesaiste un attīstība.

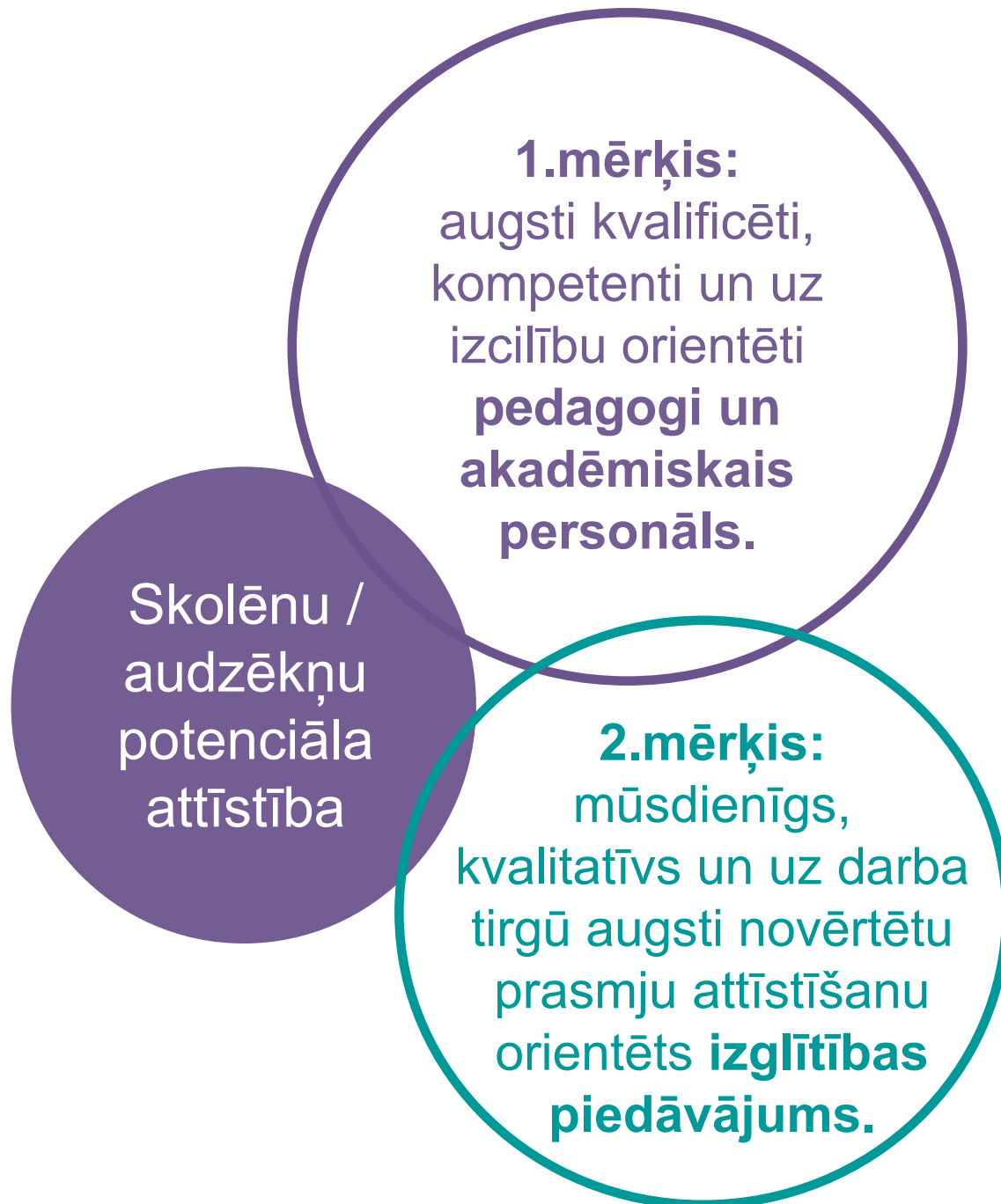
- Jauna akadēmiskā personāla sagatavošanas un profesionālās pilnveides sistēma,
- Konkurētspējīgs atalgojums.

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

1.mērķis:
augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls.**

AKCENTI,
pedagogu profesionālās kompetences pilnveide:

- **stratēģiska pieeja** (balstīšanās datos par vajadzībām; pētniecībā par efektīvām pieejām; sasaiste ar izglītības politikas prioritātēm);
- **sistēmiska pieeja** (dažādu iesaistīto pušu koordinēta darbība; stratēģiska pārraudzība un virzība; VISC kapacitātes stiprināšana);
- **esošu metodisko un pedagogu atbalsta tīklu tālāka attīstība** (MJK, mācību konsultanti u.c.);
- **pieejamība un ilgtspēja** (pēc iespējas tuvu (pašvaldība, skola); personalizēta pieeja; regularitāte; nepārtrauktība; dažādi atbalsta mehānismi dažādos līmeņos; atbalsts ilgākā periodā);
- **augsta kvalitāte un efektivitāte** (kvalitātes standarts; efektivitātes novērtēšana);
- **labas prakses un (aprobētu) inovāciju ieviešana.**

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

1.mērķis:
augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls.**

2.mērķis:
mūsdienīgs,
kvalitatīvs un uz darba
tirgū augsti novērtētu
prasmju attīstīšanu
orientēts **izglītības
piedāvājums.**

2.1.Rīcības virziens:

Izglītības satura un procesa attīstība.

- Vispārējā izglītībā (kompetenču pieejas ieviešana),
- Profesionālajā izglītībā (PII-nozaru izcilības centri),
- Augstākajā izglītībā (modulāra pieeja, digitālā un zināšanu transformācija).

2.2.Rīcības virziens:

Izglītības vides attīstība (digitāla ekosistēma).

- Vispārējā izglītībā,
- Profesionālajā izglītībā,
- Augstākajā izglītībā.

2.3.Rīcības virziens:

Izglītības attīstībai nozīmīgas partnerības.

- Internacionalizācija un starptautiskā sadarbība.
- Izglītības un tautsaimniecības nozaru sadarbība.

AKCENTI, kvalitatīvs izglītības piedāvājums

- **kompetenču pieejas mācību saturā īstenošana** (prioritāri akcenti – STEM; caurviju prasmes – digitālā prasme, pilsoniskā līdzdalība; starpdisciplināritāte; sociāli emocionālā mācīšanās; mācīšanās iedziļinoties; formatīvā vērtēšana; elastīgāka pieeja mācību norises organizēšanai; vecāku iesaiste skolēnu mācīšanās atbalstam);
- **kvalitatīvs pirmsskolas izglītības piedāvājums;**
- **pārmaiņas skolēnu snieguma vērtēšanā** – diagnosticējošo, monitoringa darbu un eksaminācijas sistēmas attīstība; skolēnu snieguma monitoringa darbu izstrāde, datu analīze, atbalsts.

3.1.Rīcības virziens:

Institucionāli risinājumi atbalsta nodrošināšanai.

- Iekļaujošas izglītības pieeja,
- Kvalitatīva speciālā izglītība,
- Individuālo kompetenču attīstība.

3.2.Rīcības virziens:

Sadarbība ar vietējo kopienu.

- Vecāku iesaiste un atbalsts skolēna izglītības mērķu sasniegšanai,
- Kopienas mēroga sadarbība (pašvaldības ietvaros).

3.3.Rīcības virziens:

Pieaugušo izglītības attīstība.

- Kvalitatīva un pieejama pieaugušo izglītība,
- Ilgtspējīgas pieaugušo izglītības sistēmas attīstība.

AKCENTI, atbalsts ikviena izaugsmei:

- **atbilstošs atbalsts ikvienam skolēnam/audzēknim** (speciālas vajadzības, mācīšanās grūtības, talantīgie u.c.);
- **stratēģiski plānots un koordinēts atbalsts** pašvaldības ietvaros (formālās un neformālās izglītības resursu pārvaldība);
- **agrīnas diagnostikas un agrīnas intervences** plānošana un nodrošināšana;
- nozīmīgāka **vecāku līdzdalība**.

Skolēnu /
audzēkņu
potenciāla
attīstība

1.mērķis:
augsti kvalificēti,
kompetenti un uz
izcilību orientēti
**pedagogi un
akadēmiskais
personāls.**

2.mērķis:
mūsdienīgs,
kvalitatīvs un uz darba
tirgū augsti novērtētu
prasmju attīstīšanu
orientēts **izglītības
piedāvājums.**

3.mērķis:
atbalsts
ikviena
izaugsmei

4.mērķis:
ilgtspējīga un
efektīva izglītības
sistēmas un
resursu
pārvaldība.

4.1.Rīcības virziens:
**Izglītības sistēmas un iestāžu
pārvaldība.**

- Izglītības sistēmas dalībnieku funkciju un atbildību pilnveidošana,
- Efektīvu izglītības iestāžu pārvaldības modeļu attīstība un iestāžu vadības kapacitātes stiprināšana.

4.2.Rīcības virziens:
**Pētniecībā un pierādījumos
balstīta, lietotāj-centrēta izglītības
politika.**

- Izglītības politikas veidotāju un īstenotāju stratēģiskās, analītiskās un datu prasības kapacitātes stiprināšana,
- Izglītības kvalitātes vadības un monitoringa sistēmas ieviešana.

AKCENTI:

- **stratēģiska plānošana un vadība, pārmaiņu vadība** izglītības iestādes un pašvaldības līmenī (kompetences, sistēmas, resursu efektīva izmantošana);
- **izglītības kvalitātes nodrošināšana** – izglītības iestāžu dibinātāja atbildības palielināšana; izglītības kvalitātes vadības sistēma – Izglītības iestādē, pašvaldībā, sasaiste ar izglītības kvalitātes monitoringa datiem;
- izglītības iestādes kā **mācīšanās organizācijas.**

Izglītības iestāde kā mācīšanās organizācija

Būtiski elementi:

- Skolā ir **vienots redzējums un izpratne par skolēnu mācīšanos** (mērķi, pieeja, visu skolēnu iesaiste),
- **Izziņas un inovācijas kultūra** (darbs ar datiem, atgriezeniskā saite, pārmaiņu vadība),
- **Komandas darbs un savstarpēja mācīšanās, uzticēšanās** (sistēmas zināšanu un pieredzes pārnesei, savstarpēja sadarbība efektīvas mācīšanās īstenošanai, dažādas mācīšanās formas),
- **Vadības atbalsts attīstībai** (aktīva iesaiste un piemēra demonstrēšana, virzība uz mērķu sasniegšanu un mācīšanās kultūras veidošanu, efektīva mācīšanās vajadzību noteikšana, datos balstīti un personalizēti profesionālās kompetences pilnveides risinājumi, mācīšanās līderi, sadarbība ar ārējiem partneriem).

Izglītības iestāde kā mācīšanās organizācija

Kritiski svarīgs mehānisms pārmaiņu/reformu ieviešanā, to veiksmīgā aprobēšanā, jo skolas kā mācīšanās organizācijas pieeja

- ļauj labāk un elastīgāk reaģēt uz ārējām pārmaiņām,
- veicina un vada inovāciju un pārmaiņu sekmīgu ieviešanu,
- veicina skolas personāla snieguma uzlabošanu,
- ir nozīmīga personāla apmierinātības ar darbu, paš-efektivitātes un motivācijas kontekstā,
- un... sniedz ieguldījumu skolēnu mācīšanās un snieguma uzlabošanā.

Senge, Cambron-McCabe, Lucas, Smith, & Dutton, 2012, Schlechty, 2009, Giles & Hargreaves, 2006.

KĀ PĀRVALDĪSIM?

- **IZM** – politikas veidošana, prioritāšu iezīmēšana,
- **VISC** – izglītības satura, skolu atbalsta, stratēģiskas iesaistīto pušu koordinācijas komponente politikas īstenošanā,
- **IKVD** – izglītības kvalitātes vadības, izglītības monitoringa komponente politikas īstenošanā,
- **Izglītības iestādes dibinātājs (pašvaldība)** – stratēģiska vadība, virzība; resursu vadība pašvaldības līmenī,
- **Izglītības iestāde** – datos balstīta, ar skolas mērķi saistīta procesu plānošana un īstenošana, lai atbalstītu ikviena skolēna sniegumu.

KĀDAS KOMPETENCES ĪPAŠI SVARĪGAS?

- Ar skola kā mācīšanās organizācija **īstenošanu saistītas kompetences** (mācīšanās un attīstība kā kultūras sastāvdaļa, vērtība; mācās visi; mācīšanās līderi; dažādas mācīšanās formas/veidi),
- **Datu prasme, analītiska domāšana**, pētniecības prasmes,
- **Sistēmiska domāšana**, pieeja (skola kā sistēma, pašvaldība kā sistēma),
- **Stratēģiska domāšana**, plānošana, procesu vadība.

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES

[IZM_gov_lv](#)

[Izglitibas.ministrija](#)